

A bihari ev. ref. egyh. esztergomi hivatala-e. 1078-1891

A NAGY-KÁROLYI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1891. május 5-én

NAGY-KÁROLYBAN

TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Nagy-Károly,
NYOMATOTT SEPER KAJETÁNNÁL.
1891.

A nagykárolyi ev. ref. egyházmegye 1891. május
5-én Nagy-Károlyban tartott közgyűlésének

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E.

Segesváry József esperes, Kulin Imre e. m. gondnok el-
nökletük alatt jelen voltak:

Ujlaky Gábor

Lövey Pál,

Vityi Bertalan

Kósa Ede egyházi-,

Debreczeni István világi

tanácsbírák.

Jegyző: Ujlaky Gábor.

Lelkészek közül jelen voltak: Asztalos György nagykárolyi,
Csigi Ferencz kir.-daróczi, Bajza István genesi, Korán János
dobrai, Kiss Lajos kaplonyi, Szabó Gusztáv szamosszegi, Uray
József csomaközi, Buzás Lajos érendrédi, Lengyel Pál kis-
majtényi, Daresi Bertalan mérki, Nagy Gáspár érkörtvélyesi,
Veress Imre irinyi, Nagy Károly dengelegi, Debreczeni Károly
szaniszlói, Kormány Lajos géresi lelkészek.

Egyházak képviselői: Bereczki Zsigmond gondnok csoma-
közi, Szerémi Mihály gondnok kismajtényi, Kiss Sándor segéd-
lelkész és Csáki Sándor gondnok börvelyi, Bán Lajos körtvé-
lyesi, Barta György gondnok berei, Papp Lajos és Veress
Lajos mérki egyházak képviselői.

Esperes buzgó imádsága után, e. m. gondnok ur, a jelen-
levőket szívélyesen üdvözölve, a gyűlést megnyitja.

1. Esperes ur jelenti, hogy gróf Dégenfeld József tanács-
bíró ur hozzá intézett levelében sajnálattal tudatja, hogy a
zsinati előmunkálatok tárgyában Budapesten folyó tanácskozá-
sok miatt, jelen gyűlésünkön részt nem vehet.

Ugyszinte Ilosvay Aladár világi tanácsbíró ur s Dienes
Lajos v. jegyző ur elháríthatlan akadályok miatt jelen gyű-
lésen meg nem jelenhetnek.

Sajnálattal vétetik tudomásul.

2. Képviselők megbízó levelei rendben találtatván :

Levéltárba tétetnek.

3. Olvastatott a mult 1890-dik évről az egyházmegyének anyagi és szellemi állapotáról szóló következő esperesi jelentés :

Nagytiszteletű és tek. egyhm. közgyűlés!

Az egyházlátogatás mult ápril hó 21-dikén az ezuttal 3 járásra osztott egyházmegye egész területén bevégeztetvén, e közgyűlést azért kellett azonnal, és pedig kivételesen világi elnöktársam előleges megkérdezése nélkül, de bizonyosnak hitt beleegyezése reményében mai napra, mint a lehető legvégső határidőre összehívnom, mert az egyházkerületi gyűlés, előleges értesülésem szerint, pünköst hetére volt tervezve, aminthogy folyó hó 21-ikére immár hivatalosan is kitűzetett.

E jelen gyűlés összehívása tárgyában világi elnöktársam ő nagyságához eddigi hivatali székhelyére Aranyos-Marótra intézett első levélem alig érkezhett meg rendeltetési helyére, midőn pár nap mulva ugyancsak ő nagyságától — innen Nagy-Károlyból keltezve — azon örvendetes értesítést vettem, hogy most már állandó lakását Ér-Endrére tette át, mire nem késtem kifejezni afelett érzett őszinte örömemet, hogy most már ő nagyságát egészen magunkénak mondhatjuk, mely szerencsés körülménynek — hitem szerint — kedvező hatása lesz egyházi közügyeinkre nézve.

Ezeknek előrebocsátása után kötelességemnek tartom jelentésemet beterjeszteni a mélyen tisztelt közgyűlésnek egyházmegyénk mult évi anyagi és szellemi állapotáról.

Ami először is az anyagi állapotot illeti: bár egyházaink legnagyobb része ma is szegény és sok szükséggel küzd, mégis anyagi tekintetben, habár lassu, de folytonos előhaladást tapasztalhatunk; az egyház javára irányzott tevékenység és áldozatkészség ma sem aludt ki a hivekből, az országos közalapból, az államkincstárból s a ref. segély-egylettől nyert segélypénzek rendesen a kitűzött célra, legtöbbször az egyházi épületek javítására, jókarban tartására fordíttatnak, s legközelebb a nagyrészben már kitelepült K.-Majtény az országos közalapból nyert 4000 frt tökesegélylyel az új települési helyen megkezdte a templomépítést, minek folytán remélhető, hogy a még benmaradt lakosok is rövid idő alatt kitelepülvén, ezen egyház is rendes viszonyok közé jut. És itt nem lehet köszönet és elismerés nélkül emlitenem fel a gróf Dégenfeld József ő méltósága nevét, ki úgy is mint konventi tag, úgy is mint az egyházkerületi tökesegélyezést

intéző bizottság elnöke, sokat tett arra, hogy ezen egyházunk a templomépítéshez mulhatlanul megkivántatott fentirt összeget megkapja. És miután még van egy egyházunk, a mérki egyház, mely istenitisztelet tartására, egy templomnak sem nevezhető, a lelkész udvarára helyezett szűk, és az egyháztagokat befogadni nem képes épületecskét használván eddigelé, most hasonlóan tökesegélylyel kíván nyiltabb helyen, egy a célnak s a gyülekezet népességének megfelelő templomot építeni, amint hogy a mult őszi egyházkerületi gyűlésen közalapi kérvényének tárgyalásakor épen erre lett utasítva: tehát szabad legyen kérnünk és reménylenünk, miszerint ő méltósága — nem lévén egyházmegyénk érdekeinek a konventen más képviselője — ezen szegény s más hatalmasabb felekezet s nemzetiség mellett az önfentartás nehézségeivel küzdő mérki egyházat is támogatni fogja befolyásával célja elérésében.

Ugyancsak az anyagi helyzettel kapcsolatban meg kell még említenem, hogy az országos közalapi járulékok egyházaink legnagyobb része által most már pontosan és kellő időben fizettetnek be, vannak azonban még most is oly egyházak, melyek a polgári év eltelte után küldvén be járulékaikat, azok a főtabellában mint hátrálékosok szerepelnek, nem lehetvén a napló lezárása után fizetéseiket a főtabellákba igtatni; vannak továbbá — habár kevesen — oly egyházak, melyek még mindig az előző évről fizetvén, folytonosan egy évi hátrálékkal szerepelnek a főtabellán, végre akadnak régi hátrálékos egyházak is, s e hármas körülmény okozza azt, hogy egyházmegyénk főtabelláján folytonosan oly magas hátrálékösszeg szerepel, mely közel az egész egyházmegye egy évi közalapi járulékának felel meg. Minek folytán miután mult évben az országos közalapi végrehajtó bizottságtól a nagymérvű hátrálékok miatt püspöki uton figyelmeztetés jött, a hátrálékoknak végrehajtás utján behajtása szorgalmaztatik: tisztelettel kérem a n. t. egyházmegyei közgyűlést, hogy mielőtt a végső rendszabályhoz nyulnánk: méltóztassék határozatilag kimondani, hogy a közalapi járulékot minden egyház a kitűzött december 1-ső napjáig, legkésőbb december 15-dikéig évenként befizesse, a hátrálékos egyházak pedig vagy fizessenek s törleszszék hátrálékaikat, vagy küldjék be a hátrálékos egyháztagok névsorát tartozási összegeik kimutatásával az esperesi hivatalhoz, hogy azokra az alispán urtól végrehajtást kérhessek.

Végül megemlítve, hogy a közigazgatási, gyámintézeti s egyéb járulékok, melyek a csak most megejtett egyházlátogatáskor szedettek be, még összeszámolva s az illető pénztárakba beszolgáltatva — közbejött akadályok miatt — nincsenek, s így a két pénztárnoki számadás

megvizsgálása s elbírálása az őszi közgyűlésre marad: azt hiszem, hogy mindent elmondtam, ami egyházmegyénk anyagi állapotára vonatkozik.

Ami a szellemi állapotot illeti: az öröndetes jelenségek a sajátos tapasztalatokkal itt is egymást váltogatják. Mert míg népünk valláserkölcsei élete a legtöbb egyházban teljesen kielégítő, visszás és vadházasságban élők, czégéres bűnök, vagy a törvény által elítélt s bebörtönözött gonosztévők csak ritkán találkoznak, s a gyülekezetek hitbuzgósága a legtöbb helyen a közistenitiszteleten való szorgalmas részvételben is nyilatkozik: addig az iskolákban a tanuló gyermekeknél nem volt oly eredmény, oly szellemi haladás tapasztalható, minőt épen ez évben várni lehetett.

Daczára ugyanis, hogy az egyházlátogatásnak a tavaszi időszakra lett áttételével a tanítási idő tetemesen meghosszabbodott, s már ez első átmeneti évben teljes 7 hónapot tett: mégis a legtöbb iskola nem mutatott fel több eredményt, mint eddigelé, sőt némelyik még az eddigi színvonalon is alulmaradt. A kiszabott tantárgyakban a legtöbb helyen a gyermekek nem haladtak tovább most sem, mint az előbbi években hasonlíthatlanul rövidebb tanítási idő alatt, sok helyen pedig oly szokatlanul értelmetlen feleleteket kellett hallani, hogy ez a körülmény nyilván arra vallott, miszerint a tanítási idő nem használtatott fel kellően, s a gyermekek minden magyarázat nélkül rohamosan csak akkor kezdték tanulni, midőn már a vizitáció ideje közelgetett. — Legalább abban a körben, melyben az egyházlátogatást személyesen végeztem, ezt a benyomást tapasztaltam. És bár tekintettel arra, hogy ez a többi körökben is így lehetett s hogy ez év, mint átmenet egy újabb gyakorlatra, teljes szigorral még nem veendő: meghagytuk ugyan mi is az eddig megszokott mérték alkalmazását az iskolák szellemi állapotára nézve, de remélhetőleg be fogják látni az illető tanító urak azt, hogy jövőre sokkal szigorubb mértéket kell alkalmaznunk általában az iskolákra, azok előmenetele s haladására nézve, mint mikor a tanítási idő a vizitáció megérkezéséig alig tesz ki pár hónapot. És ha az őszi iskoláztatás beálltával csak 2—3 órát foglalkoznak is naponként a gyermekekkel, magyarázattal tanítván őket tantárgyaikra, sokkal jobb szolgálatot tesznek nemcsak maguknak, hanem a tanügynek is e lassu, de biztos munkával, és sokkal több eredményt érnek el, mintha azzal biztatván magokat, hogy a vizitáció még messze van, az utolsó hetekben nemcsak magukat, hanem a gyermekeket is nyakra-főre hajszolják.

Megemlítem még, hogy a tanítói kar a múlt évben 5 új tagot

nyert s fogadott kebelébe, u. m.: Lukács Mihály nagykarolyi, Felszeghy István ó-pályi-i, Szőke Gábor kismajtényi, Szikszai Bertalan mérki és Papp Imre dobrai tanító urakat, kik közül az első már is igen kitűnő eredményt mutatott fel azelőtt is folytonosan kitűnően vezetett iskolájával, az utóbbiak pedig bár mindnyájan értelmes és hivatott tanítóknak látszanak, de a kedvezőtlen előzmények és viszonyok között még most a kezdet nehézségével küzdenek: — ezzel jelentésem második részét is befejeztem.

Nem mulaszthatom el azonban megemlékezni még azon háromrendbeli külön megbízatásomról, melyet a múlt év folytán nyertem a mélyen tisztelt közgyűléstől, egyfelől a királyi felség előtti hódolat-tételre Debreczenbe, másfelől a Károlyi-ünnepélyre Gönczre és az országos lelkészi értekezletre Budapestre lett küldetésben.

Nem szükség itt ismételnem, mert a sajtó már régen ismertette azon kedvező fogadtatást, melyben ő felsége egyházkerületünk küldöttségét részesítette, valamint a Károlyi-ünnepély lefolyását és jelentőségét sem, mely úgy a sajtót, mint a közvéleményt irányunkban oly kedvezőleg hangolta. Sajnálattal kell azonban emlékeznem arról, hogy a Budapesten múlt év szeptember 30-án összejött ugynevezett országos papi értekezlet, mely tagadhatatlanul szintén sokat tett azon kedvező hangulat alakulására, mely nemcsak a sajtóban, hanem az elkeresztelési ügy felett múlt év végén folyt országgyűlési tárgyalásokban is oly kedvezően nyilatkozott velünk szemben, ezen értekezlet — mondom, eltérően kitűzött programjától, nem valósította azt, ami pedig egyik főfeladata lett volna, hogy t. i. koronkint — más testületek példájára — ily egyetemes papi értekezletek tartassanak, mely az egymástól legtávolabb lakó lelkészeket, s köztük egyházas érzelmű világiakat is összehozván, köztük testvéries egyetértést s közszellemet teremtsen, aminek leginkább hijával vagyunk. Sőt ami legsajnosabb, itt is az történt, — a mi nálunk oly sokszor történik, — hogy az ugyanazon ügy mellett buzgólkodók, egymással meghasonlva, ma már csaknem mint ellenségek állanak szemközt egymással, magának az ügynek végetlen kárára.

Végül múlt év szeptember 10-dikén Máté-Szalkán tartott e. m. közgyűlés jegyzőkönyvi számában megbízatást nyervén arra is, hogy egy Máté-Szalkán felállítandó s azon vidéken annyira szükségelt felsőbb leányiskola szervezése tárgyában tegyem érintkezésbe magamat, úgy az ottani városi képviselőtestülettel, mint egyházi előljárássággal: tisztelettel jelentem, miszerint e megbízatásomban eddigelé annyi eredménnyel jártam el, hogy a városi képviselőtestület az ügyet egyhan-

gulag magáévá tette, s egy bizottságot nevezett ki, melynek feladata lesz az intézeti helyiség megszerzése és berendezéséről gondoskodni, az egyháztanács pedig gyűjtést rendezett e célra, melynek eddigelé még csak néhány forint eredménye az ottani takarékpénztárban gyűmölcsözik.

Mely hivatalos jelentésem tudomásulvétele s az orsz. közalapi járulékok s hátrálékok befizetése, vagy szigorubb rendszabály útján leendő behajtása feletti határozás útján tisztelettel kérem az egyházlátogatási jegyzőkönyv „Rövid áttekintés“ czimü summázatának felolvasását és tárgyalását.

Megkülönböztetett tisztelettel vagyok

Nagy-Károly, 1891. május 8.

A nagytitiszteletü és tek. e. m. közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Segesváry József,

esperes.

Az esperesi jelentés a benne foglaltakhoz képest részint örvendetes, részint sajnós tudomásul vétetik; mennyiben pedig a közalapi hátrálékok, ugyszintén a rendes évi járulékok befizetésére, illetve behajtására nézve az egyházmegye szigoru határozatát kéri: elrendeltetik, miszerint az egyházak rendes évi járulékaikat jövőre mindig december 1-ső napjára okvetlen befizessék, a hátrálékban lévők pedig az esperes ur által kijelölt záros határidő alatt vagy törleszszék hátrálékaikat, vagy pedig a fizetni nem akaró hátrálékos egyháztagok névsorát terjeszszék fel, hogy ezekre az alispáni hivataltól végrehajtás eszközöztethessék.

Végül az egyházlátogatási jegyzőkönyv rövid áttekintés summázata tárgyalás alapjául felolvastatni határoztatott.

4. Az esperesi jelentés felolvasása után ugyanesak esperes ur mély sajnálattal jelenti, hogy a most kapott távirati jelentés szerint Papp Arthur mátészalkai lelkész, egyh. megyei közig. pénztárnok tegnap este jobb életre szenderült, indítványozza egyszersmind, hogy a megboldogult emléke jegyzőkönyvünk lapjain megörökíttessék.

Mély sajnálattal értesül e. m. közgyűlésünk a még ifju lelkésznek, az egyház hű szolgájának, e. m. közigazgatási pénztárnoknak, a pontos és hű hivatalnoknak elhunytáról, s emléket e jelen jegyzőkönyv szerény lapján megörökíteni kívánja.

5. Olvastatott az egyházlátogatási jegyzőkönyv rövid áttekintés czimű summázatából az iskolák szellemi állapotát feltűntető jelentés, mely szerint viszonylagos kitűnő iskoláknak találtattak: a jármí-i, a mátészalkai nagyobb fi és leány, a fábián-házai, a börvelyi fi, a nagykárolyi nagyobb fi és kisebb fi, mely utóbbi abszolút kitűnőnek, sőt példány-iskolának van jelezve, szinte kitűnő a nagykárolyi leányiskola, a szamosszegi fi, az olcsvai és géresi iskolák.

Dicséretesek: az ecsedi fi és leány, a gebei, k.-jánosi-i, hodászi, kr.-szent-miklósi, dengelegi, érendrédi nagyobb, az érkörtvélyesi leány, a csomaközi, berei, o.-apáti-i iskolák.

Kielégítők: paposi, paraszniai, ó-pályi-i, mérki, börvelyi leány-, domahidai, kaplonyi, kismajtényi, nyírmegygyesi, k.-daróczi, genesi, irinyi, érendrédi kisebb, érkörtvélyesi fi-, szaniszlói, vitkai, ilki, n.-dobosi és szamosszegi leányiskolák.

Nem vizsgáltatott meg a dobrai iskola, mivel a höghurut-járvány miatt be volt zárva.

Szokott módon jegyzőkönyvileg köröztetni rendeltetik.

6. Olvastattak az egyházlátogatási jegyzőkönyvből az egyházakban történt következő adományozások:

Kr.-Szent-Miklós. Veress Ferencz egyh. gondnok egy keresztelő edényt készíttetett 36 frt értékűt. Az urasztali edények és ruhák tartására szolgáló szekrényt 12 frtért, czinterem-ajtót 8 frtért. A parokhia udvarán szin és istálló fedéséhez 500 kéve nádat adományozott 7 frt 50 kr. értékben.

Kir.-Darócz. Tek. Szilágyi Dénesné szül. Szücs Irma urhölgy a templomi szószékre ezüsttel rojtozott selyemtakarót ajándékozott 80 frt értékben.

Géres. Barta Eszter ajándékozott az urasztalához egy khinai ezüst kannát 26 frt értékben. Az egyházi építkezésben lelkész az egyházat 60 frt értékben segítette.

Dobra. Néhai Sógor Antal utódai iskolai célra 200 frt alapítványt tettek, melyből száz frtot már be is fizettek.

Erkörtvélyes. Szikszai József száz frt értékű keresztelő edényt s asztalterítőt ajándékozott az egyháznak.

Csomaköz. Néhai Margitai Mihályné r. kath. urnő az egyháznak 50 frtot hagyományozott, Rácz Lajos egyháztág 2 frtot adományozott.

Ilk. A torony- és templomépítésre az egyház tagjai 776 frt 70 krt adományoztak.

Nagy-Dobos. Tek. Dienes Lajos odavaló birtokos az egyház tagjai által teljesíteni tartozott szántást kétszeresen teljesíté, ezenkívül adományozott az egyháznak 12 frtot. Tek. Illosvay Endre szolgabíró ur adott az egyháznak 4 frtot.

Ólcsza. Az egyház tagjai harangöntésre és toronyépítésre 447 frt önkéntes adományozást tettek. Névszerint: Bakos István községi jegyző 10 frt, Pocsik Endre tanító 5 frt, Kepecs Lébi uradalmi izraelita bérlő 2 frt, Liga Mihály, özv. Lang Sándorné r. kath. vallásuak 2—2 frtot s mások több s kevesebb összeggel járultak a fent kitett összeghez.

Jármi. Szondi Andrásné Radványi Zsófia asszony és Kulin Vilma kisasszony a templomi szószékre diszes takarót ajándékoztak.

Papos. Ujhelyi Árpád debreczeni, Győri Sándor eőri és Komoróczy Lajos szintén eőri lakosok együttesen 7 frtot adományoztak az egyháznak.

Parasznya. Ó-Pályiban lakó Horváth Józsefné asszonyság élte fogytaig az urasztalához való kenyeret felajánlotta.

Ó-Pályi. Templomjavításra Ujfalusi Béla és Ujfalusi Lajos urak 50—50 forintot, az egyház tagjai között pedig Pénzes Ferencz szintén 50 frtot, több egyháztagok is jelentékeny összeggel mutatták ki egyházuk iránti buzgóságukat.

Máté-Szalka. Az anyakönyvben következő befolyt adományok jegyeztettek be: Papp Arthur lelkész 4 frt, Papp Arthurné sz. Kocsár Vilma 1 frt, Oláh Borbála Váradi Ferenczné 20 frt, Tomori Szabó Mózes 2 frt, Tomori Szabó Sámuel 25 kr, Bajti Ferencz 20 kr, Tomori Szabó Gábor 25 kr, Tomori Szabó Mariska 25 kr, Gál György 50 kr, Kádár István 50 kr, Jakab Szabó Antal 1 frt, Lescsák András 20 kr. és neje 20 kr, özv. Mező Ferenczné 40 kr, Pintye Albert 50 kr, özv. Szücs Andrásné 50 kr, id. Csizmadia János 1 frt, Mándi Sámuel 1 frt, Ári András 50 kr, Varga Sándor orgonára 50 frt, Gráf Aranka 1 frt, a ref. leányiskola növendékei urasztali bortartó edényre 2 frt 25 krt adakoztak.

Nagy-Ecsed. Az egyház céljaira az egyház tagjai 182 frtot adományoztak.

Mérk. Az egyes egyháztagok templomépítkezésre 20 forintot adakoztak.

Kaplony. Nyiri Pál egyháztag az egyház javára 2 frtot adott.

Domahida. Veress Ferencz presbyter adományozott az egyháznak egy diszes arany könyvet 18 frt értékben.

Gebe. Király Ö Felsége 100 frtot legkegyelmesebben adományozni

méltóztatott; Ujfalusi Sándorné 8 méltósága 25 frt, Szilágyi Margit 6 nagysága 2 frt, dr. Serly Gusztáv nagykarolyi főorvos 2 frtot adományoztak az egyház czéljaira.

Nyir-Megygyes. Székely Sándor két külön-külön mintegy tiz liter ürtartalmu bádogból készült, belől czinezett, zöldre festett urasztali kannát ajándékozott 8 frt értékben. Keresztszeghy Paula urnő férjezett Nemestóthy Szabó Antalné egy értékes bordeau bársonyból készült arany és selyem himzéssel ékesített szószékteritőt ajándékozott 70 frt értékben. Emeli ez adomány becsét azon körülmény, hogy e fenköltlelkű urnő a róm. kath. egyház kebelébe tartozik.

Örvendetes tudomásul vétetik a kegyes és vallásos adakozók s jóltevők iránti méltó elismerés kitejezése, másoknak hasonló jótékonyagra buzdítás czéljából szokott módon köröztetni rendeltetik.

7. Olvastattak ugyancsak az egyházlátogatási jegyzőkönyvből a mult 1890-dik évben egyes egyházakban történt nagyobb-mérvű s költségesebb építkezések, mely szerint

Jármiban a templom és torony, mely régi idő óta meg volt hasadva, — kijavittattak, az új iskola kipadimentomoztatott 900 frt költséggel.

Ó-Pályiban a templom és torony kijavittattak, ez utóbbi diszes bádogtető alá vétetett 1205 frt költséggel, melyet nagyrészen e kisdéd egyház tagjai egyházuk iránti buzgóságból gyűjtének egybe.

Máté-Szalkán a torony kijavittatott, új bádogtetőzettel elláttatott, a templom pléhfedél alá vétetett 2819 frt költséggel.

Fábiánházán a templom belől diszesen kifestetett 263 frt költséggel, ezen kívül a lelkeszlakon új pincze, a tanító udvarán új kőkut készítettett, az iskola kipadimentomoztatott.

Börvelyben diszes és czélszerű iskolaépület emeltetett, melyben mindkét tanítónak kényelmes lakása van, 5294 frt költséggel.

Ilken templom és toronytető újonan építettett 1500 frt költséggel.

Ólcsván az elavult fatorony bezsindelyeztetett, oldala bedesz-káztatott, a torony és templom közé porticus építettett 1020 frt költséggel.

Nagy-Károlyban a temető vasrácsozatu kerítéssel körülvétetett, két diszes vaskapuvall elláttatott 1050 frt költséggel.

Géresen a templom, paplak, iskolatető, magtár, sütőház kijavittattak 350 frt költséggel.

Er-Endréden a lelkész és tanítólakon a melléképületek kijavítottak 240 frt költséggel.

Szaniszlón új harang öntetett 153 frt költséggel, s a lelkész saját költségén 47 frt költséggel új kerítést csináltatott. Ezen kívül több egyházakban kisebb és nagyobb javítások s építkezések tétettek.

Tudomásul vétetik.

8. Olvastatott az egyházlátogatási jegyzőkönyvből, miszerint irinyi tanító Takács Ferencz az egyházlátogató küldöttségnek bejelenté, hogy ha számára az országos tanítói nyugdíjalapból az évi járulék folyóvá tétetik, hivataláról lemond.

A feltételes lemondás tudomásul vétetik, addig azonban, míg az országos évi nyugdíj számára folyóvá tétetnék, tanítói állomásán marad, s tanítói javadalmának élvezetében hagyatik.

9. Olvastatott az egyházlátogatási jegyzőkönyvből, miszerint kaplonyi lelkész Kiss Lajos bejelenti az egyházlátogató küldöttségnek, hogy a lelkészi hivatal részére a közös nádlóból kiadott földterület árkolásáért 8 frt 40 krt, a zombék hányatásáért 20 frt 50 kr. munkabért fizetett, mely összeg a törvényes gyakorlat szerint hivatali utódja által neki vagy jogutódainak megtérítendő lesz; jelentésbe teszi egyszersmind azt is, hogy az ároknak az egyház javára fűzfával való beültetését oly feltétel alatt engedte meg, hogy az egyház a szóban forgó ároknak jókarban való tartására magát kötelezte.

Tudomásul vétetik, s helybenhagyatik.

10. Ugyancsak az egyházlátogatási jegyzőkönyvből olvastatott, hogy miután az 1885. évi egyházmegyei közgyűlésen az érendrédi egyházban a 2-dik tanítói állomás felállításának szükségessége kimondatott s ezen 2 dik tanítói állomásnak segédtanítóval való helyettesítése az egyházmegye által ideiglenesen csak 5 évre engedtetett meg: az egyházi előljáróság az egyházlátogató küldöttség által oda utasított, hogy a 2. tanítói hivatalt minél előbb állandósítsa.

Az egyházlátogató küldöttség eljárása helyeslőleg tudomásul vétetik, s az érendrédi egyházi előljáróság egyházmegyei gyűlésünk által is oda utasittatik, hogy a 2-dik tanítói állomás rendes és állandó tanítóval minél rövidebb idő alatt töltsék be.

annyival inkább, mert már a kir. tanfelügyelőség is az egyházat, mint iskolafentartó testületet, e tárgyban megkereste.

11. Olvastatott az egyházlátogatási jegyzőkönyvből, hogy az érendrédi egyház kántorkoreszmáltatási joga az állam által megváltatván, e czimen az egyház 1104 frt értékű kötvényt nyert, mely a szatmárnémeti adóhivatalnál van letétben. A nevezett egyháztanács egyházmegyénkhez felterjesztett folyamodásában azt kérelmezi, hogy a szóban lévő kötvényt eladhassa, hogy így a nyert összeget nagyobb haszonnal gyümölcsöztesse mindaddig, míg a legközelebb adandó alkalommal a nyert összegen ingatlan birtokot vásárolhatna.

Az egyháztanács kérvénye megadatik, annyival inkább, mert a tárgyalás folyamán annak is tudomására lőn egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a regále váltság árán a 2-dik tanító javadalmazására fordítandó ingatlan birtokot kíván vásárolni az egyház. Addig azonban, míg ez megtörténék, utasítatik az egyházi előljáróság, hogy saját felelőssége mellett a 98% folyó áron eladott regále kötvény árát kellő biztosíték mellett gyümölcsöztesse.

12. Tárgyaltatott Kéry Pál paposi lelkésznek mult évi közgyűlésünk 19. sz. a. jelen gyűlésre kitűzött azon indítványa, hogy a lelkésztanítók, mint lelkészek és tanítók, ha közalapi segélyben nem részesülnek, kétszeres államsegélyt nyerjenek, ha pedig közalapi segélyben részesültek, mint tanítók egyszeres államsegélyt nyerjenek.

Egyházmegyei közgyűlésünk nem találja méltányosnak, hogy több szegény és csekély jövedelmű lelkészek és tanítók hátrányára egy egyén — ki ha két hivatal terheit viseli is, de ugyan-csak két hivatalnak habár csekély jövedelmét élvezi — kétszeres segélyben részesüljön: indítványa közgyűlésünk által mellőztetik. Magára az indítványozóra nézve azonban, a mennyiben két hivatalának jövedelme is nagyon csekély, kivétel tétetik, részére az egyszeres államsegély — habár közalapi segélyben részesült is — megadatni rendeltetik.

13. Esperes ur bejelenti, miszerint a f. évi rendes államsegély hozzá még február hóban áttétetvén, annak nagyobb

felét, 481 frtot, gyámintézeti pénztárnok Vityi Bertalan urhoz azonnal megküldötte az e tekintetben fennálló egyházkerületi szabály értelmében; — az összeg másik felének, 480 frtnak kiosztására nézve pedig az általa szintén bejelentett folyamodó egyházak, lelkészek és tanítók közt, jelen közgyűlésünktől kér intézkedést.

Hogy a szétosztandó — különben is csekély összeg — számos — összesen 38 — folyamodó között való szétforgácsolás által hasznavehetetlenné ne legyen, közgyűlésünk ama régi elv fentartása mellett, hogy a mely egyházak és lelkészek a közalapról ez évben segélyeztettek, a rendes államsegélyből osztalékot ne kapjanak, — rendes államsegélyben részesíti ezuttal:

1. *Egyházak közül*: Papost, Irinyt, Dengeleget, Mérket, Jármít, Szaniszlót, Csomaközt = 7.

2. *Lelkészek közül*: Veress Imre irinyi, Darcsi Bertalan mérki, Tukaes Albert domahidai, Király István ó-pályi lelkészeket és Kéry Pál paposi lelkész-tanítót rendkívüli helyzete és körülményei miatt, bár ez utóbbi 50 frt közalapi segélyt kapott = 5.

3. *Tanítók közül*: Hagymássy Sándor jármii, Katona Sándor szaniszlói, Takács Ferencz irinyi, Óbis Ferencz domahidai, Szikszay Albert mérki, Katona Elek berei, Szőke Gábor kismajtényi, Fekete Pál ilki, Szikszay Albert börvelyi tanítókat; az egyenlő osztalék kiadásával esperes ur bizatván meg. = 9.

Csighy Ferencz k.-daróczi lelkész a közalapról tőkeamat-segélyt nyervén, ez uton segélyben nem részesíttetik, egyháza azonban köteleztetik, a tőkeképzésre visszatartott 15 forintjának évenként való megfizetésére.

14. Olvastatott a közalapi bizottság jelentése.

A felolvasott jelentés helyeslőleg tudomásul vétetik.

15. Esperes ur felhívja a közgyűlést a lelkészjelölő bizottság megválasztására.

Lelkészjelölő bizottság tagjaiul az egyházmegye részéről megválasztatnak: Gróf Dégenfeld József, Ujlaki Gábor, Vityi Bertalan rendes, Lövey Pál, Debreczeni István, Földváry Sándor póttagokul.

16. Egyházkerületi képviselőkül a f. évre megválasztottak :

Ujlaki Gábor és Debreczeni István e. m. tanácsbírák, részükre a megbízó levél jelen jkönyv számában kiadatni rendeltetik.

17. Esperes ur élőszóval előadja, hogy a tegnap megtartott lelkészi értekezlet az egyházkerületi közgyűlés 1890. évi 329. sz. a. elrendelt vasárnapügyi bizottság felállítását elvben elfogadja s ennek tárgyalására egyházmegyei közgyűlésünket is felhívja.

A vasárnapügyi bizottság felállítása e. m. közgyűlésünk által is helyeseltetik, ugyan azért határozatilag kimondatik, hogy az egyházak a lelkész elnöklete alatt vasárnapügyi bizottságot saját kebelükben állítsanak fel, s annak tagjaivá Esperes ur elnöklete alatt Ujlaky Gábor és Vityi Bertalan e. m. tanácsbírák megválasztatnak.

18. Ugyancsak esperes ur jelenti, hogy a tegnap tartott lelkészi értekezlet elfogadja az esperes ur által ajánlott egyházmegyei könyvtár felállításának eszméjét, s általa beadott könyvtári szabályjavaslatot.

Egyh. m. közgyűlésünk egész készséggel hagyja helyben a nevezett könyvtár felállítását, s a lelkészi értekezlet által elfogadott szabályjavaslatot megerősíti, s annak kinyomtatását e jegyzőkönyv függelékéül elrendeli, s megtartására az illetőket kötelezi.

19. Esperes ur előadja, hogy a tegnapi lelkészi értekezlet behatóan foglalkozott a felső-szabolcsi papi értekezletnek esperes urhoz megküldött azon jegyzőkönyvi kivonatánál, mely egy minden hivatalos színezettől ment, a társadalmi élet minden ágát felölelő, a többi politikai irányu napilapokkal versenyképes Protestáns egyházunk érdekeit szolgáló politikai irányu napilap felállítását ohajtja. Lelkészi értekezletünk felismervén a sajtó nagy befolyását a társadalomra, elismeri, hogy egyetemes egyházunk jól felfogott érdeke követeli, hogy más felekezetek példájára egyházi érdekeinket szolgáló, teljesen független napilap alapíttassék.

Egyh. megyei közgyűlésünk teljesen osztja a lelkészi értekezlet véleményét s egy, egyházunk érdekeit szolgáló, annak

jogos és méltányos követelményeit pártoló politikai irányu napilap alapítását elvben elfogadja, addig is, míg a részletek szabatosabb megismerése után ez ügyben véglegesen határozna.

20. Tárgyaltatott érkörtvélyesi egyháztagok Sághy Lajos és érdektársainak az ottani presbyterium ellen esperes urhoz beadott vádlevelük, melyben azt panaszzolják, hogy egyházukban annak nagy hátrányára nagy visszaélések és mulasztások követtettek el, — kéri azért, hogy panaszzuk megvizsgálására, a visszaélések kiderítésére s megszüntetésére egyházukba küldöttség neveztessek ki.

Az esperes ur által kinevezett küldöttség megtartá vizsgálatát, s eljárásáról vezetett jegyzőkönyvből, még inkább pedig a küldöttségi tagok szóbeli nyilatkozatából, s a tárgyalás alatt felmerült s bebizonyult tényekből kiderült, hogy panaszzosok vádjai nagyrészben alaptalanok, amennyiben több nagy összegekről szóló kötvények és pénzek eltűnéséről tesznek említést, ami a vizsgálat alatt kideríthető nem volt, csupán 27 frt 11 kr. s ennek 1891. január 1-ső napjától járó 8% kamat terhelheti az egyházi előljáróságot, mely nem annyira visszaélés, mint az egyházi előljáróság részéről történt mulasztásnak lehet következménye.

Küldöttség eljárása helyeslőleg vétetik tudomásul, annyival is inkább, mert a vádat emelő panaszzosok a küldöttség munkálatáról vezetett jegyzőkönyvnek maguk is aláírtak, mely által elismerik a jegyzőkönyvben előadott tények valódiságát. A 27 frt 11 krról, melyben az egyház pénztára a presbyterium mulasztása következtében károsodott meg: az e. törvény 28. §. 14. pontja értelmében az egyházi előljáróságot terheli s annak megtérítésére köteleztetik.

Végre, mivel kétségbevonhatlan, hogy a körtvélyesi egyházi előljáróság részéről — habár nem oly nemű visszaélés, mint ezt vádlók előadják — bizonyos mulasztás még is követtetett el és így panaszzosok felszólalásuknak némi alapja még is van: a vizsgálati költségben a mulasztást elkövetett presbyterium a fent nevezett e. törvény alapján elmarasztaltatik.

A többi fennforgó kérdésre nézve azonban határoztatik, hogy ha vádlók újabb bizonyítékokkal állanak elő: az egyházmegye újabb intézkedést fog tartatni.

21. Olvastatott irinyi lelkész Veress Imre folyamodványa, melyben azt kérelmezi, hogy az 1890. évi ápril havi egyházmegyei gyűlésen egyháza iskolájának érdekében történt merész, bátor, de a vett sérelmek folytán szenvedélyes felszólalásaért — bárha annak éle az egyházmegye tiszteletben álló esperese ellen irányult is — ezen gyűlésről vezetett jegyzőkönyv 7-ik számában méltatlanul „roszakaratu“ jelzővel bélyegeztetett. — Kéri azért kimondani, hogy ezen ránézve annyira sujtó, egy lelkésznek erkölcsi halálát hirdető „roszakaratu“ szó a nevezett gyűlés által ki nem mondatott, azzal ő meg sem is bélyegeztetett.

Ennek kapcsában olvastatott a jegyzőkönyv hitelesítésével megbízott küldöttség nyilatkozata, melyben arra hívja fel az egyházmegye figyelmét s a nevezett gyűlésen jelenvoltakat, hogy nyilatkozzanak, ha vajjon említett lelkésznek az esperes és többek személye ellen intézett, írásban be nem adott, hanem a helyszínén hevenyészett feltűnési szenvedélyt mutató orvítamadása minden oldalról nem rosszakaratumak bélyegeztetett-e? minek következtében a közgyűlés általános rosszálását világi elnök határozatilag is kimondá.

Mivel pedig a jegyzőkönyv legfőbb kelléke a történeti hűség, kéri a küldöttség a kifogásolt jegyzőkönyvi szám felolvasását, bátran nézvén az egyházmegye ítélete elé, mely csak a jegyzőkönyv történeti hűségén alapulhat.

Az egész terjedelmében felolvasott jegyzőkönyvi szám a történetekkel teljesen megegyezőnek találtatván: egyházmegyei közgyűlésünk, semmi okot nem lát annak megváltoztatására, annyival inkább, mert ha Veress Imre akkori szavai és magaviselkedésében rosszakaratot nem látott volna: nem mondhatta volna ki felette a maga rosszálását.

22. Olvastatott a paraszniai egyház kérvénye, melyben nevezett egyház előljárói azt adják elő, hogy egyházuk még az 1842-ik évben az egyházmegye közigazgatási pénztárából 100 váltó forintot, mostani pénzérték szerint 42 osztr. forintot kölcsönözött s ennek 6%-tól kamatát 1869-dik évig pontosan fizette is. Az időtől fogva azonban — mert a kamat nem sürgtetett, az ifjabb nemzedék pedig a tartozásról nem volt tudomással — a kamatot nem fizette, mely ma a tőkével együtt 94 frt 92 krt tesz. Kéri azért az egyh. előljáróság,

szegénységük és sok szükségükre hivatkozva, hogy a felszaporodott kamatot egyh. megyei közgyűlésünk engedné el egészen, a 42 frt tőkének pedig részletekben való törlesztését engedélyezné.

Egyházmegyei közgyűlésünk a paraszniai egyház kérését csak annyiban teljesítheti, hogy elmaradt kamatoknak részletenkinti törlesztését kamat nélkül engedélyezi, a tőke kamatainak ezutoni pontos fizetésére pedig kötelezi.

23. Olvastatott Darcsi Bertalan mérki lelkész kérvénye, melyben azt adja elő, hogy ő, ki a mérki lelkészi állomást 1890-dik év tavaszán foglalá el — ezen évről a gyámintézet javára a fennálló egyházmegyei szabály értelmében lelkészi fizetésének fele követeltetik, holott hivatali előde még 1889. év május havában halálozott el, mikor még a terményekből álló jövedelemből megboldogult lelkész előde semmit fel nem kezelt, hanem az a káplántartási költségen kívül gyógykezelési költségeinek, főképen pedig gyámintézeti tartozásainak törlesztésére fordított; kéri azért folyamodó, hogy a gyámintézet követelése, mint amely ránézve felette sérelmes, szüntettetnék be, mert a pályázati hirdetésben arról említés nem is tétetett, hogy ő Mérekre lett változása esetén jövedelmének felét gyámintézet részére tartoznék fizetni; továbbá, mert már lelkészi hivatalának első kezdetén egyházában egy özvegyi kegyeleti évet kifizetett, ugyyszintén a paraszniai egyházban is hivataloskodásának első évi részjövedelmét az ottani lelkész özvegyének kiadta, és így ő most 3 kegyeleti év terheit viselné.

Habár a pályázatban nem tétetett is ki, hogy elválasztott lelkész a kegyeleti év terheit viselni tartozik: de egyházmegyénkben minden lelkész tudni tartozik, hogy a fennálló statutumok szerint a szolgálati csonka éven kívül, minden megválasztott lelkész jövedelmének felét vagy kétharmadát elhalt lelkész előde özvegy- és árváinak, vagy ezeknek nem létükben a gyámintézetnek tartozik fizetni — folyamodó lelkész kérése nem teljesítettik.

24. Tudomására jöven egyházmegyei közgyűlésünk, hogy mindez ideig találkoznak egyházmegyénkben iskolák, hol — daczára az esperes ur meghagyásának — még ma is

nem az egyházkerületi tanügyi bizottság által megrendelt tankönyvek taníttatnak: ami, míg egyrészt a tanügy hátrányára szolgál, másrészt az iskolalátogató küldöttség eljárását nehezíti, minek folytán:

Egyházmegyei közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy minden tanító elmulaszthatlan kötelességének tartsa, hogy az egyházkerületi tanügyi bizottság által kiadott vagy ajánlott tankönyveket tanítsa; az egyházak pedig utasíttatnak, hogy ezen tankönyvekhez kiadott vezérkönyveket a tanítók használatára megszerezzék. Amely tantárgyra nézve azonban, ha még a tanügyi bizottság által kiadott vagy ajánlott tankönyvek nem voltak: utasíttatnak a tanítók, hogy ott a legszokottabb tankönyveket tanítsák.

25. Olvastatott Nemestóthi Szabó Pál nagykirályi lakosnak, mint nejének ev. ref. egyháztagnak képviselőjében beadott felelőzése, melyben neje Gáspár Anna asszonyra kivetett 7 forint egyházi adója leszállítását kérelmezi.

Egyházmegyei közgyűlésünk múlt év szeptember 10-dikén 17. sz. a. már határozván e tárgyban, újabb határozathozatalnak szükségét nem látja.

26. Jegyzőkönyv hitelesítésével

Esperes ur elnöklete alatt Lövey Pál és Kósa Ede tanácsbíró urak, a jegyző közbejöttével, megbízatnak.

Hitelesített Jármban, 1891. május 19-én.

Tárgymutató.

1. Gróf Dégenfeld József és Ilosvay Aladár tanácsbíró urak meg nem jelenhetésük sajnós tudomásul vétetik.
2. Képviselők megbízó levelei levéltárba tételnek.
3. Esperesi jelentés az 1890-dik évről.
4. Papp Arthur m.-szalkai lelkész halála mély sajnálattal vétetik tudomásul.
5. Kebelbeli egyházak iskoláinak szellemi állapotáról szóló ki-mutatás.
6. Kegyes adományokról szóló jelentés.
7. Kebelbeli egyházakban történt nagyobb mérvű építkezések tudomásul vétetnek s köröztetnek.
8. Takács Ferencz irinyi tanító feltételes lemondása tudomásul vétetik.
9. Kiss Lajos kaplonyi lelkész ingatlanokba tett beruházása tu-domásul vétetik.
10. Érendrédi egyházban a 2-ik tanítói állomás állandósíttassék.
11. Érendrédi egyház regale-kötvényeit elárusíthatja.
12. Kéry Pál lelkész indítványa az államsegélyezésre nézve nem fogadtatik el.
13. Államsegélyért folyamodók kérvényei tárgyaltnak.
14. Közalapi bizottság jelentése tudomásul vétetik.
15. Lelkészjelölő bizottság tagjai megválasztatnak.
16. Egyh.-kerületi képviselők megválasztatnak.
17. Vasárnapügyi bizottság tagjai megválasztatnak s egyes egy-házakban is a bizottság felállíttatik.
18. Egyházmegyei könyvtár felállíttatik, elfogadott alapszabályai kinyomatni rendeltetnek.
19. Egy protestáns irányu napilapnak alapítása elvben elfogadtatik.
20. Az érkörtvélyesi ügyben kinevezett küldöttség eljárása he-lyeslőleg tudomásul vétetik, panaszosok netaláni újabb felterjesztésére, a körülményekhez képest, intézkedés fog tételni.

21. Veress Imre irinyi lelkésznek az 1890-dik évi e. m. gyűlés jegyzőkönyvének 7-dik száma ellen beadott kérvénye elutasittatik; nevezett jegyzőkönyvi szám, mint a történt dolognak hü kifejezője, helybenhagyatik.

22. Parasznyai egyház kérvénye csak részben teljesítettik.

23. Darcsi Bertalan mérki lelkész kérvénye nem teljesíthető.

24. Kebelbeli tanítók az e.-kerületi tanügyi bizottság által kiadott vagy ajánlott népiskolai tankönyveket használják.

25. Nemestóthi Szabó Pálné nagykarolyi ref. lakos kérvényében egyh. megyei közgyűlésünk újabb határozatot nem hoz.

26. Jegyzőkönyv hitelesítésére küldöttség választatik.

FÜGGELÉK.

A nagy-károlyi ev. ref. egyházmegye könyvtári s olvasó-egyleti

ALAPSZABÁLYAI.

1. §. *Az intézmény czíme:* „Egyházmegyei könyvtár és olvasó-egylet.”

2. §. *Célja:* Az egyházmegye lelkészei, segédlelkészei és tanítóinak, ugyszintén laikus tagjainak is módot és alkalmat nyújtani arra, hogy ugy a szakmájokba vágó nevezetesebb irodalmi műveket, mint a más irodalmi ágakban megjelenő s általános műveltségi szempontból közhasznú irodalmi munkákat, melyeket egyesek önerejükön be nem szerezhettek, társulás útján megszerezhessék és olvashassák.

3. §. A könyvtár tulajdonjoga: az egyházmegyéé, mely azt a „*Prot. irodalmi társaság*” már eddig megjelent s ezután megjelenő összes kiadványaiból alapítja és koronkint gyarapítja; az olvasó-egyleti tagsági díjakból beszerzendő, valamint egyesek által netalán ajándékozott régibb vagy újabb irodalmi művek szintén az egyházmegye tulajdonává válnak. Köszönettel vétetnek egyesek által bizonyos időtartamra olvasás végett átkölcsönzött becsesebb művek, melyekért a könyvtár felelősséget vállal.

4. §. Kötelezett olvasó-egyleti tag a nagykárolyi egyházmegyében szolgáló minden rendes és segédlelkész; nem kötelezett tag minden rendes tanító lehet és bármely laikus.

5. §. Tagsági díjul fizet évenként:

1. Rendes lelkész 1 azaz egy oszt. ért. forintot.
2. Rendes tanító 50 krt.
3. Laikusok tetszés szerint.

Segédlelkészek, bár rendes tagokul tekintetnek, tagsági díjat nem fizetnek.

Az alakulás első évében a felszerelés költségeinek fedezésére a rendes lelkészek és tanítók fent kitett tagsági díjaiknak 50%-kát, tehát lelkészek 50 krt, tanítók 25 krt pótlékul fizetnek.

Kezelési szabályok.

6. A könyvtár ügyeit egy az egyházmegyei közgyűlés által választandó három tagu bizottság intézi a könyvtárnokok közbejöttével, kik közül egyik állandóan a nagykárolyi, másik a mátészalkai segéd-lelkész vagy nagyobb fitanító leendő, mely két helyen lesz az egyházmegyei könyvtár letéti helyisége oly módon, hogy a könyvtár alapjául, egyik helyen az egyházmegye, mint a „Prot. irodalmi társaság” részére járó, másik helyen az esperes, mint ugyanazon társaság rendes tagja által felajánlott összes kiadványok képezik a könyvtár alapját, a tagsági díjakból beszerzett vagy egyesek által ajándékozott irodalmi művek pedig koronkint kölcsönösen kicseréltetnek.

E bizottság évenként kétszer tartja meg rövid ülését és pedig mindig az egyházmegyei közgyűlések alkalmával, tavasszal Nagy-Károlyban, ősszel Máté-Szalkán; amikor is :

1. Meggyőződést szerez magának a könyvtárnoki napló rendben létéről.

2. Megvizsgálja annak számadását a múlt évről és hitelesíti.

3. A leltárt — melybe koronkint minden megszerzett vagy ajándékozott újabb mű nyilvántartás végett *folyó szám* alatt bevezetendő — átnézi és aláírja.

4. A könyvtárnok által, vagy a bizottság bármelyik tagja által ajánlott s jónak látott újabb irodalmi művek megrendelése felett határoz.

5. Végre a könyvtárak állapotáról minden tavaszi közgyűlésre jelentést tesz.

7. §. A pénztárnoki tisztet magok a könyvtárnokok teljesítik, kikhez esperes az egyházlátogatáskor beszédendő tagsági díjakat két egyenlő részre osztva átteszi, az egyesek által netalán egyik vagy másik letéti könyvtárnál befizetett ajándékok vagy laikus tagsági díjak ugyanazon könyvtárnok kezelése alatt maradván s vétetvén számadásba.

8. §. A két letéti könyvtárnok, a bizottság által a könyvtár részére nála megrendelt újabb irodalmi művek jegyzékét a másik könyvtárnokkal azonnal közli, ki is e jegyzéket megtartja s kicserélés alkalmával felhasználja arra, hogy az egyik körben már elolvasott műveket átkérje. Oly művek, melyek az egyik letéti könyvtár részére már megrendeltettek, a másik könyvtár részére ajánlatba nem hozhatók.

9. §. A könyvtár 5 (öt) osztályra oszlik u. m. :

I. *Ó-klasszikai osztály* (egyesek ajándékaiból gyűjtendő.)

II. Magyar protestáns egyház-irodalmi osztály (alapja a Prot. Irod. Társ. kiadványai.)

III. Nevelés és oktatástani osztály.

IV. Történelmi osztály.

V. Szépirodalmi osztály.

Mindenik osztály csak kiváló becsü irodalmi művekkel gyarapítandó a tagsági díjakból.

10. §. A két részre osztott könyvtárhoz képest az olvasó-egylet is két körre alakul, és pedig:

1. Nagy-Károlyhoz tartoznak: Börvely, Kaplony, Domahida, Kis-Majtény, Géres, Dobra, K.-Darócz, Szent-Miklós, Gencs, Iriny, Dengeleg, Endréd, Körtvélyes, Szaniszló, Csomaköz, Bere, Mérk.

2. Máté-Szalkához: N.-Ecsed, Fábiánháza, Gebe, Ny.-Megygyes, Hodász, Jánosi, Járm, Papos, Parasznya, Dobos, Ilk, Vitka, Ólesva, Apáti, Szamosszeg, Ó-Pályi.

Alkalom adtán azonban bármelyik lelkesz vagy tanító vihet, bármelyik letéti könyvtárból műveket, csakhogy azokat ugyanoda tartoznak a kiszabott határidő alatt visszaszállítani.

11. §. Elveszett művet a kikölcsönző megszerezni köteles.

12. §. A könyvtári rovatos naplót, melyben a) *a kivétel napja*, b) *a kikölcsönzött mű czíme*, c) *az elolvasásra szánt idő tartama*, d) *a kivevő neve* (sajátkezüleg), e) *visszaviteli napja* rovatok lesznek, a könyvtárnokok sajátkezüleg vezetik s minden műnek elolvasási idő tartamát ők maguk határozzák meg, ráírván azt a mű címlapjára is.

